

N:o 155.

Af herr **J. G. Pettersson** i Södertälje, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t angående villkorlig doms användande utan inskränkning beträffande fylleri eller därmed sammanhängande förseelser.*

Enligt lagen om villkorlig straffdom den 22 juni 1906 kan villkorlig straffdom i regel icke användas, när straffet bestämmes allenast till böter. Härifrån undantagas *dels* de fall, då anledning är att antaga, att den tilltalade till följd af fattigdom och bristande förvärfsförmåga skulle nödgas aftjäna böterna med frihetsstraff, *och dels* de fall, då böter ådömas *jämte* straffarbete i högst 3 månader eller fängelse i högst 6 månader.

Anledningen till att sålunda bötesstraffen till största delen uteslutits från den villkorliga straffdomens tillämplighetsområde synes egentligen hafva varit, att olägenheterna af det kortvariga frihetsstraffet varit ett hufvudskäl till institutets införande. Därjämte torde äfven hafva spelat in en helt naturlig önskan att iakttaga en viss varsamhet vid det första experimentet med detta för oss främmande institut.

Det kan emellertid sättas i fråga, om ej varsamheten i detta fall gått något för långt. Helt visst förekommer årligen ett stort antal förseelser, hvilka endast beläggas med bötesstraff, men för hvilka villkorlig dom på grund af den dömdes personliga förhållanden borde komma till användning. Särskildt gäller detta beträffande fylleri och därmed i samband stående förseelser.

För mången, som första gången inför domstol funnits saker till fylleri, skulle det hot, som en villkorlig dom innebär, helt visst innebära en allvarligare maning för framtiden än utkräfvandet af ett obetydligt bötesbelopp eller aftjänandet af detsamma medels några få dagars fängelse.

Den som erhållit en sådan villkorlig dom skulle nämligen ej, i likhet med den som erlägger eller aftjänar sitt bötesstraff, känna sig fullständigt fri från vidare påföljder af sitt felsteg, utan alltid veta med sig, att i händelse af återfall inom de närmaste tre åren straffet för den gamla förseelsen skulle komma att sammanläggas med straffet för den nya. Och när ett verkligen effektivt öfvervakningssystem öfver villkorligt dömda förbrytare komme till stånd — hvarom Riksdagen år 1908 aflåtit skrifvelse till Kungl. Maj:t — skulle genom den villkorliga domen möjlighet vinnas att personligen stödja och skydda en del unga fyllerister, som ännu äro mottagliga för dylik påverkan.

Såsom ofvan erinrats, kunna domstolarne visserligen redan enligt gällande lag meddela villkorlig straffdom för fylleri, äfven då denna förseelse förekommer utan samband med brott, som förskyllt frihetsstraff, nämligen då anledning är att antaga, att den tilltalade skall nödgas aftjäna böterna med frihetsstraff. Men alla domare, som någon tid handlagt dylika mål, torde kunna vitsorda, att det oftast är mycket svårt att konstatera tillvaron af denna förutsättning. I de flesta fall, då en person bötfällts för fylleri, torde domstolen snarare ha skäl att antaga, att den bötfälde skall kunna betala böterna än motsatsen, hvilket dock icke utesluter, att ett mycket stort antal för fylleri dömda personer sedermera befinnas sakna tillgångar och måste införpassas till fängelse för att på kronans bekostnad »sitta af» böterna. Enligt fångvårdsstyrelsens berättelse utgjorde antalet nykomna fångar, som med förvandlingsstraff aftjänat böter i våra fängelser, år 1906 16,036, och dessa voro naturligtvis med få undantag fyllerister. Om nu villkorlig dom finge komma till användning för ett stort antal af dessa personer, hvilket såsom ofvan antydts skulle för dem innebära en allvarigare maning till rättelse än ett några få dagars fängelsestraff, så skulle därigenom äfven vinnas en ej ringa besparing för statskassan, en synpunkt, som äfven, om ock i andra rummet, torde förtjäna att här tagas i betraktande.

Att märka är för öfrigt, att villkorlig dom eller däremot svarande anordning förekommer beträffande förseelser, som endast förskylla böter, i England, Frankrike, Schweiz och Norge.

Mot den här ifrågasatta utvidgningen af området för institutet villkorlig dom kan visserligen invändas, att däraf skulle föranledas en rent af betungande utvidgning af straffregistret samt att polisdomstolarnes och andra underrätters handläggning af fyllerimål därigenom skulle afsevärdt förlängas och försvåras. Det torde emellertid kunna sättas i fråga, om

det är alldeles nödvändigt, att villkorliga domar beträffande förseelser, som endast förskyllt böter, intagas i det för riket gemensamma straffregistret. För det stora flertalet fall skulle det säkerligen för det här afsedda ändamålet vara tillräckligt, att vid hvarje domstol upprättades ett särskildt straffregister öfver dem, som vid samma domstol dömts till böter för fylleri och därmed sammanhängande förseelser eller som i anledning af dylika förseelser erhållit villkorlig dom. I detta afseende synes emellertid särskild utredning vara erforderlig.

På grund af hvad jag nu anfört, tillåter jag mig föreslå:

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida och på hvilka villkor villkorlig dom må komma till användning jämväl beträffande personer, som för fylleri och därmed sammanhängande förseelser dömts till böter, utan afseende å den omständigheten, huruvida vid domens afkunnande kan antagas, att den tilltalade skall nödgas aftjäna böterna med frihetsstraff, samt därefter för Riksdagen framlägga de förslag till ändringar i lagarna om villkorlig straffdom den 22 juni 1906 samt om straffregister den 17 oktober 1900, hvartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 26 januari 1909.

Jakob Pettersson.